

PŘEHLED VÝZKUMŮ

57-1

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 57
Volume 57

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Barbora Tesařová
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce Cover Photography	Zelená Hora (okr. Vyškov). Starobronzový kamenný segment. Zelená Hora (Vyškov District). Early Bronze Age stone segment.
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2016
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2016 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

rozptýlených uhlíků, z nichž 5 vzorků bylo zasláno na datování do Poznaň. Získané výsledky mají značný rozptyl (obr. 1) a jejich souvislost s osídlením není jistá. Data by mohla naznačovat nižší stáří sedimentu než bylo očekávané, což by mohly podporovat i některé nevýrazné artefakty připomínající karenoidální odštěpky. Z půdního sedimentu byly odebrány také vzorky na mikromorfologickou analýzu, jejichž výsledky by měly být známy v roce 2016. Výzkum, který bude pokračovat v roce 2016, bude zaměřen na odkrytí větší plochy, rozšíření kolekce nálezů, získání technologicky a typologicky výrazných artefaktů (pro posouzení otázky kulturní homogenity nálezového horizontu) a zejména na získání lepších vzorků uhlíků na radiokarbonové datování. Výzkum byl podpořen projektem GAČR č. 15-19170S.

Petr Škrdla

Literatura

Škrdla, P., Matějec, P., Tostevin, G., Rychtaříková, T., Hladilová, Š.: 2011: Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 52(1), 140–143.

Resumé

Brno (Líšeň Cad., Brno-město Dist.), „Hrubé Podsedky“, Líšeň/Podolí I. The test pit excavated in 2009 – 2010 was extended upslope. An area of eighteen meters squared was excavated in 2015 yielding 113 artifacts recorded in three dimensions and 296 small artifacts found during wet-sieving. Most of the artifacts are made from Stránská skála-type chert. Other raw materials used include radiolarite and Krumlovský les-type chert. Five Tertiary molluscs and 16 small lumps of red ochre were also found. Little charcoal was present in the artifact-bearing horizon and only small amounts of dispersed charcoal were collected. Five samples were submitted to Poznaň for dating. The results show a very large distribution (Fig. 1). The excavation will be continued in 2016 to increase the number of lithics, find diagnostic artifacts, and collect more substantial charcoal samples.

BRNO (K. Ú. MALOMĚŘICE, OKR. BRNO-MĚSTO)

Ulice Babická. Pleistocén. Ojedinelý nález.

Dne 11. 8. 2015 navštívili pracovníci ústavu Anthropos, Historického muzea MZM na výzvu Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., odkryv prováděný v místě vlakové tratě v Maloměřicích na ulici Babická naproti domům číslo 515/29 a 141/31.

Podle prvních získaných informací zde byla dělníky při opravě pokládky povrchu vlakové tratě odkryta velká zvíře-

cí kost, která se měla údajně nacházet ve spraši pod velkým zaobleným balvanem. Kost byla vyzvednuta a dopravena do budovy Ústavu archeologické památkové péče Brno. Zcela očividně se jednalo o kost pleistocenního stáří, předběžně i posléze odborníkem určenou jako kost pažní (*humerus*) nosorožce *Rhinoceros* sp. Na povrchu kosti byly patrné zbytky světle okrového sedimentu, distální konec byl neopatrně poškozen zemními pracemi.

Přímé místo nálezů kosti se nacházelo relativně mělce pod současným, antropogenně upraveným povrchem (přibližně v okolí bodu 49.2264653N, 16.6576533E). Balvan pod kterým se měla kost nacházet, jsme již nemohli posoudit, protože byl z místa odvezen na skládku mimo Brno. Podle dělníků měl být velký až jeden metr, v místě se ale takto velké balvany nenacházely, informaci je proto nutné brát s rezervou.

Následnou přímou obhlídkou terénu bylo zjištěno, že se pod zbytky antropogenní navážky nacházel pouhých 5 – 10 cm mocný horizont světlých písků (jejich nadloží bylo nejspíše mnohem dříve v minulosti odbagrováno), pod nimi se nacházela vrstva 10 – 15 cm světle šedých sedimentů s valouny, pod nimiž byla v mocnosti 15 – 20 cm patrná terasa řeky Svitavy (písek obsahující valouny), nasedající přímo na podloží brněnského masívu.

Protože bezprostřední okolí místa nálezů bylo v minulosti popsáno v souvislosti se studiem pleistocenních sedimentů (Musil *et al.* 1954), jsme schopni zhruba určit stáří nalezené kosti.

Nalezená kost se měla nacházet ve spraši (v námi sledovaném odkrytém profilu již nebyla sprašová vrstva patrná, pod velkým zaobleným balvanem. My jsme našli terasu nasedající přímo na podloží. Pokud se kost skutečně nacházela ve spraši, potom by výšková úroveň nalezené terasy měla odpovídat úrovni 210 až 220 m n. m. Na základě zjištěných údajů by mohlo jít o bázi vyšší terasy, která již byla kryta spraší. Tato terasa se měla začít ukládat v období W2 (podle Musil *et al.* 1954; to by odpovídalo MIS 4, zhruba před 70 tis. BP). Pokud se kost nacházela v píscích a ne ve spraši, potom by pocházela z úrovně nižší terasy, která se měla začít ukládat na počátku viselského glaciálu (MIS 5, před asi 118 tisíci lety).

Můžeme říci, že na základě stratigrafie je stáří nalezené kosti minimálně 70 tisíc let. Jde o unikátní nález, který významně doplňuje naše znalosti z tohoto období středního paleolitu. Z Maloměřic jsou známy nálezy ojedinělých paleolitických kamenných artefaktů. Jejich spojení s nalezenou kostí je nejasné; stratigraficky by jí snad odpovídal ústěp žlutého křídového rohovce. Nedaleko místa nálezů kosti se mělo nacházet ohniště (přesněji ve štěrcích nad spodní terasou Svitavy; ¹⁴C datum je >48 500; GrN 1482) s úlomkem křídového rohovce a dvou ústěpů z křemenných valounů (Musil, Valoch 1961; Valoch 1969).

Zdeňka Nerudová

Literatura

Musil, R., Valoch, K. 1961: Die unteren Terrassen der Svitava bei Brno. *Práce brněnské základny Čs. akademie věd* 33(6), 225–256.

Musil, R., Valoch, K., Nečesaný V. 1955: Pleistocénní sedimenty okolí Brna. *Anthropozoikum* 4, 107–168.

Valoch, K. 1969: Das Paläolithikum in der Tschechoslowakei. In: *Quaternary in Czechoslovakia*, 69–149, Praha.

Resumé

Brno (Maloměřice Cad., Brno-město Dist.), Babická Street. In summer 2015 was found a humerus of rhino (*Rhinoceros* sp.). The isolated bone comes from pleistocene sediments. On the basis of the stratigraphic position we can associate the age of the bone with the lower terrasse of the Svitava River. The minimum age of the bone is 70 ky.

KLENTNICE (OKR. BŘECLAV)

„Nad hřbitovem“. Mladý paleolit. Povrchový sběr. Uložení nálezů: Regionální muzeum v Mikulově, př. č. 02/2015.

Při provádění povrchového sběru po hluboké orbě v trati Nad hřbitovem (viz oddíl Doba bronzová) byla nalezena kolekce štípané industrie především z doby bronzové. Ze souboru byly vyčleněny tři artefakty, které odpovídají paleolitu; jedná se o fragment obsidiánového jádra, nízké škrabadlo ze silicitu glacienních sedimentů a menší jádro ze spongolitu. Souřadnice místa nálezů je: X=-599996 Y=-1200566 (S-JTSK), rozptyl cca 100 m.

František Trampota

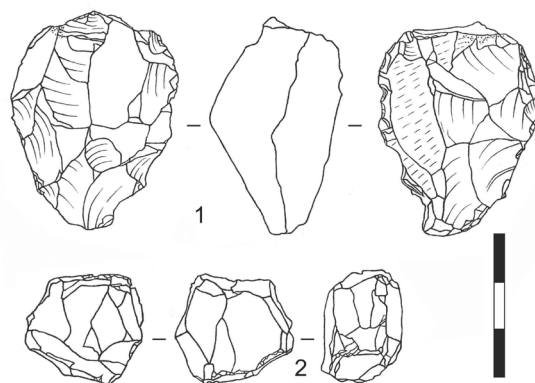
Resumé

Klentnice (Břeclav Dist.), „Nad hřbitovem“. Upper Paleolithic. Surface survey. Finds of obsidian core, spongolite core and end-scraper from the erratic flint.

KOJATÍN (OKR. TŘEBÍČ)

„Dražky“. Pozdní paleolit až mezolit (?). Ojedinelé nálezy. Povrchový sběr.

Z katastru Kojatína na Třebíčsku doposud nebyly evidovány žádné pravěké archeologické nálezy (cf. Salaš 2008), přestože se jedná o vyhledávanou mineralogickou lokalitu. Nadmořská výška nejbližšího okolí nepřesahuje 490 m. Na poli s mírným jihozápadním sklonem nedaleko obce (v okolí bodu 49.2405647N, 16.0156983E v systému WGS-84) se V. Šoukalovi podařilo při opakovaných sběrech získat nepočetný soubor kamenné štípané industrie.



Obr. 2. Kojatín. Vybrané artefakty.

Fig. 2. Kojatín. Selected artifacts.

Popis: 1. zlomek menšího jádra, délka 31 mm, rohovec Krumlovský les II; 2. nepravidelné úštěpové jádro se změněnou orientací, délka 43 mm, šířka 26 mm, tloušťka 27 mm (obr. 2: 1), rohovec typu Olomučany; 3. kulovité reziduum mikrojádra se změněnou orientací, délka 24 mm, šířka 23 mm, tloušťka 17 mm, rohovec Krumlovský les II (obr. 2: 2).

Získaná industrie neumožňuje zatím přesnější datování než do intervalu pozdní paleolit až mezolit. Charakter jader, zvláště do krajnosti vytěžené reziduum (obr. 2: 2), by mohl ukazovat na mezolit. Nevelká kolekce rozmnožuje počet předneolitických nálezů z jižní části Velkomeziříčska – Budišov, Hostákov (cf. Košťuřík *et al.* 1986, 50, 180, 189; Salaš 2008, 13). Nejlépe zdokumentované lokality s většími, dlouhodobými sběry získávanými soubory artefaktů představují v okolí pozdně paleolitické stanice ve Vladislavi a Třebíči (Moník 2012 s další lit.; 2014, 69–128). Další přesněji nedatovatelné ojedinelé nálezy štípané industrie ze západního okolí Třebíče a Velkého Meziříčí (nepublikováno; Valoch 2004) ukazují potenciál regionu pro budoucí specializovaný průzkum.

Jan Eigner, Martin Kuča, Jitka Kučová, Václav Šoukal